

ENGELLİ AYLIĞI (2022 AYLIĞI) BAĞLANMASI HAKKI

2022 maaşı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından en az %40 ve üzeri engel oranı bulunan, kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kurumlarından (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) hiçbirine tabi olmayan ve muhtaçlığı ilgili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından belgelenen 18 yaşından büyük engellilere ya da 18 yaşından küçük engelli yakını bulunanlara verilen maddi bir haktır. Bu koşulları taşıyanlar bulunduğu yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na başvuru yaparak 2022 sayılı yasa gereğince aylık bağlanmasını talep edebilirler.2022 aylığında engelliler için engel oranına göre 2 kademe söz konusudur:

- %40 ila %69 arasında engel oranına sahip engelli maaşı ve %70 ve üzeri engel oranına sahip engelli maaşı.
- %70 ve üzeri engel oranına sahip engelliler %40 – %69 engel oranına sahip engellilere oranla daha yüksek aylık almaktadırlar.

MUHTAÇ AYLIĞI BAĞLANMASI HAKKI

27.09.2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan “Vakıflar Yönetmeliği” hükümleri gereğince muhtaç aylığı bağlanabilmektedir. Muhtaçlık aylığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından annesi ya da babası olmayan 18 yaş altı muhtaç çocuklar ile %40 ve üzeri engelli olan muhtaçlara;

1. Sosyal güvencesi olmaması,
2. Herhangi bir gelir veya aylığı bulunmaması (Evde bakım ücreti veya 2022 sayılı kanundan aylık alanlar da başvuramazlar.)
3. Mahkeme kararı veya kanunla bakım altına alınmamış olması,
4. Gelir getirici taşınır ve taşınmaz malı mevcut olmaması veya olup da bunlardan elde edeceği aylık ortalama gelirinin bu yönetmelikle belirlenen muhtaç aylığı miktarını geçmemesi şartı ile bağlanabilir.

EVDE BAKIM AYLIĞI HAKKI

Evde bakım aylığı; Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı tarafından %50 ve üzerinde engel oranı olup engelli sağlık kurulu raporunda “Ağır Engelli” ibaresi bulunan ve başka bir birey olmadan kendi bakımını üstlenemeyecek engelliler için engellinin bakımını üstlenen kişilere nakit olarak verilen bir destektir. .

Sosyal güvencesi olsun veya olmasın, her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle; kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendilerine düşen ortalama aylık gelir tutarı bir aylık net asgari ücret tutarının üçte ikisinden daha az olan bakıma muhtaç engellilere, resmi veya özel bakım merkezlerinde ya da ikametgâhlarında bakım hizmeti verilmesi devletçe sağlanmaktadır.

İŞ İSTİHDAMI HAKKI

- **Devlet Personel Başkanlığı Engelli Memur Alımları**

ÖSYM'nin yaptığı Engelli E-KPSS ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından kamuya engelli alımları yapılmaktadır. %40 oranında sağlık kurulu raporu ile başvurularını ÖSYM'ye yapabilirler. İlköğretim, ortaöğretim, lise, üniversite mezunu kişiler E-KPSS' ye girebilir.

- **Özel Sektör ve Devlet Kurumlarına Engelli Personel Alımları**

2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'na göre 50 ve daha fazla işçi çalışan kamu sektörü işyerlerinin en az %4, özel sektör işyerlerinin ise en az %3 oranında engelli istihdam etmesi yasal zorunluluktur. Engellilerin istihdamı Türkiye İş Kurumu tarafından ilgili işverenlere sağlanmaktadır. Ayrıca %3'lük yasal kotasının üzerinde engelli personel çalıştıran özel şirketlerin fazladan çalıştırdıkları engelli personele ait sigorta primleri devlet tarafından yatırılmaktadır.

ENGELLİ KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVI HAKKI

Okulu;

- İLKOKUL VE ORTAOKUL MEZUNLARI,
- ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (III. KADEME)/ÖZEL ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (III. KADEME),
- ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ olanlar ile bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenim görenler,
- ORTA AĞIR OTİSTİK ENGELLİLER, ORTA AĞIR ZİHİNSEL ENGELLİLER, BİRDEN FAZLA ENGELLİLER (Orta-Ağır Zihinsel),
- BİRDEN FAZLA ENGELLİLER (Orta-Ağır Otizm) olanlar), KURA' ya başvuracaklardır.

Okulu;

- ORTAÖĞRETİM(LİSE), ÖN LİSANS VE LİSANS MEZUNLARI,
- ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU/ÖZEL ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU,
- ÖZEL EĞİTİM MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ,
- ÖZEL EĞİTİM İŞ OKULU olanlar ile bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenim görenler EKPS' ve ortaöğretim düzeyinde başvuracaklardır.

ÖZEL EĞİTİM HAKKI

Özel eğitime ihtiyacı olup olmadıkları Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM) tarafından belirlenen engelliler tüm şehirlerdeki engelliler için kurulmuş özel eğitim okullarında engel grubuna göre eğitim görebilmektedirler. Özel eğitim okulları ülkemizde birçok il ve ilçede özel kişiler tarafından kurulmuş olup bu okulların giderleri her engelli öğrenci adına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

DİĞER HAKLAR

- **Özel Eğitime Gerekksim Duyan Öğrencilerin Okullara Ücretsiz Taşınması**

Milli Eğitim Bakanlığı ve Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı işbirliği ile özel eğitim sınıfına devam eden engelli öğrencilerin toplu taşıma araçlarıyla taşınması ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Ücretsiz taşıma hizmetinden yararlanmak isteyen aileler çocuklarının devam ettiği özel eğitim sınıfının bağlı bulunduğu okullarına başvurmalıdır.

Kaynaştırma/bütünleştirme eğitimindeki öğrencilere ücretsiz servis imkânı sağlanmamaktadır.

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin servis imkanı sağlama yükümlülüğü bulunmamaktadır.

- **İşitme Engellilerin Hakları**

İşitme engelli öğrenciler meslek liselerine sınavsız yerleşebilmektedir. Ayrıca işitme engellilere okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde gündüzlü ve yatılı eğitim hizmeti verilmektedir.

MEB VE ÖSYM SINAVLARINDA KULLANACAKLARI HAKLAR

Üniversite giriş sınavları, E-KPSS gibi sınavlarda engelli öğrenciler için uygun ortam oluşturulmakta, sınava giren kişinin engel türüne göre soru kitapçıkları düzenlenmektedir. Engelli bireyin sınavı rahat bir şekilde geçirebilmesi her türlü ek tedbir alınmaktadır. Örneğin görme engelliler için Braille Alfabeti ile yazılmış soru kitapçıkları ve 30 dakika ek süre verilmekte, ortopedik engeli olan öğrenciler için asansörlü binalar tahsis edilmekte ya da sınava zemin katta girmesi sağlanmaktadır. Üniversiteye giriş sınavlarında engelli öğrenciler “özel tür” olarak değerlendirilip engelli öğrencilere ek puan verilmektedir.

ULAŞIM HAKKI

- **Şehirler Arası Otobüs Şirketlerinde Engelli İndirimi**

Şehirlerarası otobüs yolculuğu yapacak %40 ve üzeri engelliler için tüm şehirlerarası otobüs yolculuğu hizmeti veren şirketler tarafından Karayolları Taşıma Yönetmeliği'ne göre normal bilet fiyatları üzerinden %30 indirim yapılmaktadır. Bu engelliler adına yönetmelikle belirlenmiş kanuni bir haktır ve sık karşılaşıldığı üzere otobüs şirketlerinin “Engellilere indirimimiz yok.” deme hakları bulunmamaktadır.

- **THY Engelli İndirimi**

%40 ve üzeri rapor oranına sahip engellilere Türk Hava Yolları tarafından tüm iç hat uçuşlarındaki %20-promosyon ücretleri dışındaki- dış hat uçuş ücretlerinde %25 indirim uygulanmaktadır. Biletin satış ofisinden alınması gereklidir, internet üzerinden yapılan alışverişlerde indirim geçerli olmamaktadır. Engelliler bu indirimden engelli kimlik kartlarını veya engelli sağlık kurulu raporlarını veyahut engelli ibareli nüfus cüzdanlarını ibraz ederek yararlanabilmektedirler. Ayrıca 24 saat önceden talep edilmesi halinde engelliler için tekerlekli sandalye de sağlanmaktadır.

SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR

- **Devlet Tiyatroları Engelli İndirimi**

Engelli vatandaşlar Devlet Tiyatroları tarafından gösterime giren oyunları ücretsiz izleyebilmektedirler. Bulduğunuz yerde devlet tiyatrosu var ise Devlet Tiyatroları Genel Program sayfasından bulunduğunuz yerde hangi oyunların sergilendiğini takip edebilirsiniz.

- **Müze ve Ören Yerlerine Girişte Engelli İndirimi**

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından işletilen müze ve ören yerlerine girişler “Müze ve Ören Yerlere Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” gereği engelli ve yanındaki bir refakatçisine ücretsiz sunulmaktadır. Hizmetten ücretsiz faydalanmak engelli kimlik kartının gösterilmesi yeterlidir.

- **Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları Ve Tabiat Parklarına Girişte Engelli İndirimi**

Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından işletilen milli parklar, tabiatı koruma alanları ve tabiat parklarına girişte engelli olduklarını gösterir kimlik ya da belgelerini ibraz etme koşuluyla engellilerden ücret alınmamaktadır. Çadır ve karavan yeri ücretleri ise %50 indirimli olarak uygulanmaktadır.

SAĞLIK HAKKI

- **Sağlık Raporu Alımları**

Engelli sağlık rapor alımı Sağlık Bakanlığına bağlı Devlet Hastanelerinden alınmaktadır. Mart 2013 Sağlık Uygulama Tebliği yayınlanana dek ücretsiz olan sağlık rapor işlemleri artık ücretlidir. Sadece engelli sağlık raporları eğer ilk kez alınıyorsa ücretsiz ancak yenilenen raporlar ücretli hale getirilmiştir.

Alınmış olan sağlık raporlarına itiraz için İl Sağlık Müdürlüklerine dilekçe ile başvuru yapılmalıdır. İl Sağlık Müdürlüğünün sevk ettiği hastanede ilk raporla aynı sonuç çıkar ise karar kesinleşir. Farklı sonuç çıkması halinde İl Sağlık Müdürlüğü Hakem Hastaneye sevk edebilir. Hakem Hastane kararları kesindir.

- **Muayenede Öncelik Hakları**

Tüm hastanelerde muayene sırasında öncelik hakkı vardır.

18 YAŐINI DOLDURAN ÖZEL GEREKSİNİMLİ ERKEK BİREYLER İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

- **Vasi Kararı Çıkartılması**

Eğer çocuğun zihinsel engeli var ise 18 yaŐını doldurduğunda bulunduğunuz il/ilçenin adliyesine başvuru yaparak vasilik almak için dava açmalısınız. Cüzi miktarda pul parası masrafı ödenerek dava açılabilir.

- **SGK İle İlgili İşlem**

SGK engelli erkek çocukların engelli olduğunu sisteminde görmediğinden okumayan çocuklar için 18, lisede okuyanlar için 20, üniversitede okuyanlar için 25 yaŐını doldurunca çocuğu anne babasının sağlık yardımında düşürmekte ve aylık GSS primi ödemek zorunda bırakmaktadır. Her hangi bir müracaatınız yok ise yani SGK' da gelir testi yaptırmadıysanız en yüksek prim miktarı ile aylık borçlandırılmaya başlayan çocuğunuz için hastaneye başvurduğunuzda "borçlu" görüneceğinden tüm hastane işlemlerini ücretini ödeyerek yapmak zorunda olursunuz. Bu nedenle Çocuđunuz 18 yaŐını doldurmadan 3-4 ay önce son 1 sene içinde alınmış engelli sağlık raporunuzla bulunduğunuz ildeki SGK' ya müracaat ederek çocuğunuzun engelli olduğunu belirtin ve maluliyet tespit işleminin yapılmasını isteyiniz. Böylece çocuğunuz 18 yaŐını doldurmadan önce maluliyet tespiti yapılır.

DANIŞMA HATTI

Tüm haklar için; Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk, Engelli ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı'ndan yönlendirme alınabilir.